

Maatalousyrityksen kannattavuus ja kehittämissuunnitelma

Hannu Konu

Opinnäytetyö
Tekniikka ja Liikenne
Tuotantotalous
Insinööri (AMK)

KEMI 2015

Tekniikan ala
Tuotantotalouden koulutusohjelma

Tekijä	Hannu Konu	Vuosi	2015
Ohjaaja	Soili Mäkimurto-Koivumaa		
Toimeksiantaja	Anna-Maija Kyrö		
Työn nimi	Maatalousyrittäjien kannattavuus ja kehittämissuunnitelma		
Sivu- ja liitemäärä	38 + 1		

Opinnäytetyö oli maatilan kehittämissuunnitelma. Opinnäytetyö oli kannattavuustutkimus, jossa tutkittiin naantalilaista Vanha Saksila -maatila. Kehittämissuunnitelma sopii laajennusta tai tuotannonmuutosta suunnittelevalle tilalle. Maatilan tulevaisuuden ja kehittämisen suunnittelu perustui nykyisen omistajan Anna-Maija Kyrön haluun tietää, mitä mahdollisuuksia Vanhalla Saksilalla oli kehittyä paremmaksi kuin koskaan.

Tutkimus perustui suunnitelmaan, jossa vertailtiin eri viljelyvaihtoehtojen kannattavuutta. Työssä analysoitiin nykyinen maatilan vuokravaihtoehto, heinän viljelyvaihtoehto ja maanviljelyvaihtoehto.

Vaihtoehtoista paras oli maatilan nykyinen vuokraaminen, koska tilan omistajan päätoiminen työ on toisessa kaupungissa ja aika ei riitä viljelyyn. Toiset kehittämissuunnitelmat voivat olla silti mahdollisia tulevaisuudessa, kun tilanne on toinen kuin nyt.

Muita tutkimuksessa havaittuja kehittämiskohteita tilalla ovat tilan metsäalueet ja niiden hyötykäyttö tulevaisuudessa.

Avainsanat

Maatalous, kannattavuus, kehittämissuunnitelma

School of Technology
Industrial Management Engineering

Author	Hannu Konu	Year	2015
Supervisor(s)	Soili Mäkimurto-Koivumaa		
Commissioned by	Anna-Maija Kyrö		
Subject of thesis	The agricultural Enterprise profitability and development plan		
Number of pages	38 + 1		

The thesis is a farm development plan. The thesis is a profitability study which examined Vanha Saksila farm located in Naantali. The farm development plan is suitable for farms which are planning a extension or production change. The future and development planning of the farm based on the current owner Anna-Maija Kyrö desire to know what opportunities the Vanha Saksila farm have to develop better than ever.

The study is based on the plan which compared profitability of the different cultivation options. Analyses were made from the current farm rent option, hay option and agriculture option.

The best result was that current farm rent option because farm owner`s full time job is other city and she didn`t have enough time to cultivate a farm. Other development options could be still potential in the future when the situation is different than now.

Other developments areas of the farm are farms forest areas and their benefits in the future.

Key words

Agriculture, profitability, development

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MAA- JA METSÄTALOUS	8
2.1	Maatalous jälleenrakennuksesta EU-aikaan	8
2.2	Maatilan EU-tuet	11
2.2.1	Suomen maatalouden tukijärjestelmä ja kansalliset tuet	11
2.2.2	EU:n kokonaan ja osittain rahoittamat tuet	12
2.3	Metsän merkitys maataloudessa	13
3	KANNATTAVA LIIKETOIMINTA	15
3.1	Kannattavuuden määrittelemine n	15
3.2	Kustannukset	16
3.3	Tuotot	16
4	KEHITTÄMISSUUNITELMA	17
4.1	Taloussuunnittelu	17
4.2	Katetuottolaskenta	18
5	VANHA SAKSILA	20
5.1	Vanha Saksila – tilan sijainti ja historia	20
5.2	Tilan nykytilanne ja tuotto	25
5.3	Rakennukset ja koneet	25
5.4	SWOT-analyysi	26
5.4.1	Vahvuudet	27
5.4.2	Heikkoudet	27
5.4.3	Mahdollisuudet	28
5.4.4	Uhat	28
5.4.5	Johtopäätös SWOT-analyysistä	28
6	TILAN KEHITTÄMISSUUNITELMA	30
6.1	Nykytilanne - vaihtoehto	30
6.2	Heinäviljely - vaihtoehto	31
6.3	Maanviljely - vaihtoehto	32
6.4	Vaihtoehtojen vertailu ja valinta	33
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	35
	LÄHTEET	37

Liitteet

Liite 1. Tilan peltomaiden vuokraajalle esittämäni haastattelukysymykset

1 JOHDANTO

Tutkin opinnäytetyönä kehittämissuunnitelman avulla Naantalissa sijaitsevalla Vanha Saksila -maatilan kannattavuutta sen nykytilanteessa ja sitä, miten tilaa voi kehittää tulevaisuudessa paremmaksi. Alkuperäisen Saksila -tilan aiemmat omistajat (edellinen sukupolvi) jätti tilan kahdelle uudelle omistajalle (nykyinen sukupolvi). Uudet tilat ovat nimeltään Saksila ja Vanha Saksila. Vanha Saksila -tilan toimintaa halutaan kehittää eteenpäin uuden omistajan voimin/mahdollisuuksien mukaan.

Alkuperäisellä tilalla (Saksila) kehittämissuunnitelmaa ei ole tehty yli 20 vuoteen, joten nyt on aika päivittää uusi tila (Vanha Saksila). Kyseessä on siis sukupolvenvaihdos, joten siksikin kannattavuuden tarkastelu ja kehittämissuunnitelma on hyvä tehdä, koska tilan tavoitteet todennäköisesti muuttuvat uuden omistajan myötä. Opinnäytetyössä on tavoitteena kehittää Vanha Saksila -tilaa niin, että toiminnasta tulisi kannattavampaa.

Kehittämissuunnitelmassa tutkitaan kolme viljelysvaihtoehtoa, jotka ovat tilan tulevaisuuden kannalta järkevimät. Katsotaan, mikä vaihtoehtoista on kannattavin tulevaisuudessa, jotta tilan kustannuksista pystytään huolehtimaan jatkossakin. Lisäksi tutkitaan metsäalueiden nykytilanne ja selvitetään niiden hyödyntämismahdollisuuksia.

Opinnäytetyön tekemisen apuna olen haastatellut tilanomistajaa, joka on kertonut omia laskelmiaan tilan nykyisestä tuotosta ja kustannuksista. Näitä tietoja ei saa esittää opinnäytetyössä yksityiskohtaisesti, vaan ne on pidettävä salassa. Olen saanut luvan kertoa kuitenkin kokonaistuotoista ja -kustannuksista erittelemättä tietoja. Omistaja haluaa, että työssä luvut käsitellään ilman veroja, jotta todellinen tuotto/kustannuksia jäävät oikeasti esille. Lisäksi ei tarvinnut laskea vaihtoehtojen työtunteja, koska ne olisivat vaikea arvioida todellisuudesta.

Lisäksi olen opinnäytetyössä haastatellut tilan peltomaiden tämänhetkistä vuokraajaa, joka on auttanut minua viljeltävien tuotteiden hinnoilla ja nykyisillä ostaja- ja myyntitiedoilla (Liite 1).

Työn aihe on minulle mielenkiintoinen ja tärkeä, koska kyseessä on suvun kotitila. Myöhemmin minusta tulee yksi kolmesta tilan jatkajasta, joten työn lopputulos vaikuttaa osaltaan minunkin tulevaisuuteen ja ratkaisuihini. Suhtaudun tähän opinnäytetyöhön siis suurella vakavuudella ja mielenkiinnolla.

2 MAA- JA METSÄTALOUS

2.1 Maatalous jälleenrakennuksesta EU-aikaan

Toisen maailmansodan jälkeen Suomessa elettiin rakennuskautta. Suomi menetti sodassa Neuvostoliitolle kahdeksasosan kaikista alueistaan. Yli 400 000 ihmistä jäi kodittomaksi ja joutuivat etsimään uuden kodin muualta Suomesta. Lisäksi lähes koko Pohjois-Suomi (Lappi) oli rakennettava uudelleen. Loppuosa 1940-luvusta oli kaiken uudelleen jälleenrakentamista, asuntotoiminnan ja sotakorvausten maksamisen aikaa. (Markkola 2004, 26.) Vuonna 1945 säädettiin maahankintalaki, joka mahdollisti rintamamiesten ja siirtoväen asuttamisen. Sen avulla hankittiin peltomaata asutustarkoitukseen. Tällä pyrittiin siihen, että asuminen ja toimeentulo olivat kaikilla kunnossa. Maatalousministeriön asutusasiainosasto (ASO) päätti asutustoiminnasta. (Kuisma & Kallio 2009, 27.)

Maatalouden tuotanto kasvoi vauhdikkaasti. Tulevaisuutta ajatellen maatalouspolitiikka nousi isompaan asemaan kuin aiemmin. (Markkola 2004, 26.) Koneellistuminen muutti ja nopeutti maatalouden luonnetta. 1950-luvulla maa- ja metsätaloudesta sai toimeentulonsa kaikkiaan 46 prosenttia ammattiaan harjoittavasta henkilöstä. 1950- ja 1960-luvulla normaali suomalainen perheviljelmä oli pieni, alle 10 hehtaarin pellot ja noin 10 lehmän lypsykarjatila. Perheviljelmällä tarkoitetaan viljelijäperhettä, joka pääosin itse hoitaa tilansa viljelmät. Tavoitteena on saada toimeentulo tilalta ja tilan tuotteista. (Siiskonen 2004, 289 - 303.)

1950-luvulta eteenpäin maatalous koki murroksen, joka vaikutti koko yhteiskunnan rakenteeseen. Kaupungistuminen ja teollistuminen pistivät koko maatalousväestön uuteen tilanteeseen. 1960-luvulla suuret ikäryhmät kasvoivat aikuiseksi ja yhä useammat hakeutuivat töihin muualle kuin maatalouteen. Valtion tilanteen muuttuminen ja koulutus paranivat merkittävästi, joten maatilojen nuorukaiset pystyivät hakeutumaan muihin tehtäviin; ammatteihin. (Markkola 2004, 232.)

1960-luvun lopussa ja 1970-luvun alussa alkoivat ihmiset muuttamaan pois maalta, mikä sai aikaan maatalouden parissa työskentelevien nopean ja jopa lopullisen vähentymisen. Tilakoot pienuivat ja yhä harvempi sai toimeentulonsa maa- ja metsätaloudesta. Vuonna 1970 maa- ja metsätaloudella eli noin 800 000 ihmistä. 1990-luvulla määrä oli enää 300 000 ihmistä, joten teollistuminen oli suurta. (Haapala 2004, 235.)

Maatalouden koneellistuminen kasvatti tuotantomääriä, kun aiemmin hevosten ruokintaan tarvittu maa-alue voitiin ottaa viljelykäyttöön. Kaikesta tuli paljon nopeampaa. Tämän lisäksi maaseudun sähköistäminen kasvatti ja tehosti maataloustuotantoa. Tuotanto oli suurempaa kuin kulutus. (Roiko-Jokela 2004, 83 - 84.)

Traktorit ja muut uudistukset vaikuttivat kasvavassa määrin maatilatalouden rakenteeseen. Työvaltaisista vaihtoehtoista siirryttiin pääomavaltaiseen tuotantoon. Luonnonmukainen tuotantotapa tuli uudeksi vaihtoehdoksi tavanomaisen maataloustuotannon lisäksi. Perhetilat säilyivät, mutta normaali työnjako antoi mahdollisuuden yrittäjyydelle ja uusille työnjaoille. Muuttuvassa yhteiskunnassa rakennemuutos sai aikaan uusia linjauksia osuustoimintaliikkeessä. (Markkola 2004, 232)

Suomalainen aluepolitiikka aktivoitui vuoden 1975 jälkeen. Suomi jaettiin kehitysalueisiin ja viljelyjen tuotannon hillitsemiseksi määritettiin perustamislupajärjestelmä, joka ohjaa maatalojen tuotantoa. Vuonna 1977 maatalouspolitiikka pyrki ylituotannon hallintaan ja isompiin tilakokoihin. Se näkyikin sitten uudessa maatilalaissa. (Kuisma & Kallio 2009, 28.)

1970-luvun lopussa ja 1980-luvun alussa alettiin suosia enemmän sukupolvenvaihdoksia. Maatilalakia kehitettiin ja lakiin yhdistettiin nuorempia viljelijöitä helpottavat maksut. Nuorten viljelijöiden käynnistystukijärjestelmä kehitettiin

varsinaisesti vasta vuonna 1982, ensin Lapin läänissä ja sekä niin sanotuissa spesiaalialuekunnissa. Sukupolvenvaihdoksien helpottamisten lisäksi rakennepolitiikalla parannettiin maataloutta siten, että suurin osa pienistä tiloista luopuivat tuotannostaan ja niiden maat menisivät isommille maataloille, jotka näin ollen kasvattaisivat tuotantoaan. Isompien maatilojen tueksi kehitettiin luopumisjärjestelmä, joka mahdollisti viljelyalan kasvamisen. (Vihinen 2004, 273 - 275.)

Vuonna 1993 toteutettiin maataloustulolaki. Tässä uudistuksessa näkyi, kuinka Suomi alkoi valmistautua todennäköiseen EU-jäsenyyteen. Hintatuesta haluttiin siirtyä suoraan tukeen, ja niin vuonna 1995 Suomi liittyi Euroopan Unioniin. Tästä seurasi budjettitukien kasvaminen ja maatalouden tuottajahintojen aleneminen. (Kuisma & Kallio 2009, 28.)

Euroopan unioniin liittyminen sai aikaan suomalaisessa maataloudessa ison suunnanmuutoksen. Kaikille ihmisille/kuluttajille luvattiin, että elintarvikkeet tulevat halpenemaan: ruoanhinta tulisi laskemaan. Euroopan Unionin jäsenyys aiheutti muutoksen paitsi viljelijöiden tuloihin kuin myös maataloustukeen. 1900-luvun viimeisinä vuosina Suomen maaseutu muuttui radikaalisti, mutta muutos ei ollut pelkästään Euroopan Unionista johtuva. Maatalouden koneellistuminen ja monipuolisuus jatkoivat kasvuaan ja vahvistuivat koko ajan. Samalla ihmiset jatkoivat muuttoliikettä kaupunkien ja maaseudun välillä. Kesäasutus kasvoi paljon, ja useimmat maaseudulla asuvat ihmiset kävivät kaupungilla töissä. Sama näkyi myös elintarvikealalla, kun kaksi toisistaan poikkeavaa suuntausta ilmeni. Ihmiset alkoivat arvostamaan lähiruokaa ja tuttuja tuotteita, kun taas suuret kauppaketjut ja tuotemerkit saivat enemmän tilaa markkinoilla. 1990-luvulla ajankohtaiseksi nousi maaseudun ja maatalouden suhde toisiinsa. (Markkola 2004, 348.)

2.2 Maatilan EU-tuet

Maatalous Suomessa tapahtuu hyvin erilaisissa olosuhteissa kuin muualla Euroopan Unionin maissa. Tuotteiden kustannukset ovat korkeita pohjoisen sijainnin, viileän ilmaston ja toisia maita pienemmän tilakoon takia. Myyntitulot kattavat vain osan tuotantokustannuksista. EU-tuet ovat siis isossa roolissa kotimaisen tuotannon turvaamisessa. (Kuisma & Kallio 2009, 127.) EU:n maaseutu- ja maataloustukirahasto varojen käyttö ja maksaminen on Maaseutuviraston (Mavi) hallinnassa.

Tukea voi hakea tavallinen henkilö, oikeushenkilö tai näitä yhdistävä tekijä. Hakijan täytyy tietoenkin omistaa Suomessa maatila, jotta voi hakea tukea. Tukien saamiselle on asetettuja tietynlaisia sääntöjä, kuten esimerkiksi ympäristönsuojelua, elintarviketurvallisuutta ja eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön noudattaminen. Tukien saamiseen vaikuttaa myös hakijan ikä. Hakijan täytyy omistaa yksi tai useampi kiinteistö. Hakija voi olla myös maan vuokraaja, josta on tehty omistajan kanssa sopimus. (Kuisma & Kallio 2009, 134 - 135.)

2.2.1 Suomen maatalouden tukijärjestelmä ja kansalliset tuet

Tukijärjestelmän perusta muodostuu Euroopan Unionin maatalouspolitiikan mukaisesti tukimuodoista ja kansallisesta tukijärjestelmästä. Suomessa on seitsemän tukialuetta. A ja B ovat Etelä-Suomessa sijaitsevia alueita. C1, C2, C2p, C3 ja C4 ovat Keski- ja Pohjois-Suomen alueita. Tuet ja tukitasot vaihtelevat aluettain. (Voutilainen, Vihinen & Wuori 2009, 13.)

Euroopan Unionin maatalouspolitiikan tukien tarkoituksena on kansallisten tukien täydentäminen. Tukimuotoja ovat Etelä-Suomen kansallinen tuki ja pohjoinen tuki, johon sisältyy kaikenlaisia pelto- ja eläintukia. Lisäksi on olemassa monia kansallisia tukia, joita maksetaan koko maassa. (Kuisma & Kallio 2009, 133.)

Peltotuet ovat erilaisia Pohjois- ja Etelä-Suomessa. Pohjoisen peltotukiin kuuluu yleinen hehtaarituki, nuorten viljelijöiden tuki ja pohjoinen hehtaarituki. Yleinen hehtaarituki maksetaan peltoviljelyalalle tukialueella C2-C4. Tukikasveihin kuuluu puutarha-, energia- ja maatalouskasvit. Tukialueen C nuorelle viljelijälle maksetaan tukea, jos viljelijä tai hänen puolisonsa on alle 40-vuotias. Tuessa on samat ehdot kuin yleisessä hehtaaritueessa. Lisäksi koko tukialueelle C voidaan myöntää pohjoinen hehtaarituki. Se on tarkoitettu seuraaville peltokasveille: vehnä, ruis, sokerijuurikas, tärkkelysperuna, valkuais- ja öljykasvit, maissi, tattari, hamppu ja avomaavihannekset. Etelä-Suomen eli alueiden A ja B peltotuet ovat kotieläntilan hehtaarituki ja Etelä-Suomen erikoiskasvituki. Kotieläntilan hehtaaritukea maksetaan niille, joilla on vahvistettu enimmäisala ja maksetaan luonnonhaittakorvausta. Erikoiskasvitukea maksetaan tiloille, joilla on avomaanvihanneksia tai tärkkelysperunaa. Ihmisravinnoksi kelpaavat ovat tukikelpoisia. (Maaseutuvirasto 2015.)

2.2.2 EU:n kokonaan ja osittain rahoittamat tuet

Kokonaan Suomessa rahoittamia tukia ovat pinta-alaperusteinen perustuki ja peltoviljelyyn liittyvät palkkiot. Tukikelpoisuuteen luetaan pelto ja pysyvät laitumet. Tärkkelysperuna- sekä valkuais- ja öljykasvit ovat peltoviljelyn palkkioita. Kaikilla tukialueilla maksetaan kasvipalkkioita, tietenkin edellyttäen, että yhteenlaskettu viljelyala on vähintään 10 prosenttia hakijan pelloista. (Maaseutuvirasto 2015.)

Suomen ja EU:n yhdessä rahoittamia tukia ovat ympäristötuki, luonnonhaittakorvaus ja eläinten hyvinvoinnin tuki. Ympäristötuen maksulla pyritään maatalouden aiheuttaman vesistökuormituksen pienentämiseen. Lisäksi pyritään monimuotoistamaan luontoa. Suomessa tällä tarkoitetaan pinta- ja pohjavesien suojelua. Tuen saajan pitää noudattaa erikseen säädetyjä perus- ja lisätoimenpiteitä. Luonnonhaittakorvauksella on tarkoitus varmistaa maatalouskäyttö epäkäytännöllisillä maanviljelysalueilla. Tämä tarkoittaa sitä, että viljelijät saavat pohjoisista

ilmasto-olosuhteista johtuvan lyhemmän kasvukauden takia tukea, etteivät sato-taso jää muita pienemmäksi. (Maa- ja metsätalousministeriö 2011.)

Eläinten hyvinvoinnin tuella pyritään eläinten terveyden parantamiseen, lajienmu-kaisen hoidon kehittämiseen ja eläinten hyvinvoinnin vaikuttavien tekijöiden tie-toisuuteen. Eläinten hyvinvoinnin tukea maksetaan nauta- ja sikatiloille. Tukien saaminen edellyttää viisivuotista sitoutumista tuen ehtoihin. (Maa- ja metsäta-lousministeriö 2011.)

2.3 Metsän merkitys maataloudessa

Metsätalous on aina kytkeyty osana suomalaisten maatalojen elämään, sillä lähes joka tilaan on liitetty metsä. Maatalojen metsien tarkoituksena on ollut turvata puuta kotitarpeisiin. Huonona maatalousvuotena metsät ovat olleet tarpeen, sillä ne ovat antaneet toimeentulon silloin, kun on ollut sen tarve. Lisäksi maatalouden harjoittaja on voinut kattaa investointeja ja maksaa lainoja puiden tuomalla tuo-tolla. Metsät yksistään eivät kuitenkaan mahdollista elämistä, ellei tilan omistaja omista valtavan suurta metsäalaa. (Roiko-Jokela 2004, 87 - 88.)

1940- ja 1950-luvuilla metsätyöt antoivat töitä monille ihmisille, kuten esimerkiksi maatalouden työväelle ja asuntotilallisille. Sodan jälkeen noin 250 000 miestä sai lisätuloja metsätoilla. Sen jälkeen määrä on laskenut merkittävästi. 1990-luvulla sama luku on enää 10 000 ihmistä. Tämän laskun taustalla on ollut metsäteolli-suuden koneellistuminen. Vielä 1950-luvulla työvälineitä olivat ainoastaan kirves, pokasaha ja kuorimarauta. 1950- ja 1960-luvun vaihteessa metsäteollisuus ke-hittyi eteenpäin, kun käyttöön kehitettiin moottorisaha. Siitä kymmenen vuotta eteenpäin oli keksitty maataloustraktorit ja 1970-luvulla oli metsätöihin käytössä metsätraktori. (Roiko-Jokela 2004, 87 - 88.)

1980-luvulta alkaen kehitettiin erilaisia tietojärjestelmiä ja monitoimikoneita välineiksi metsätalouteen, ja 1990-luvulla ne olivat jo tulleet osaksi jokaisen arkipäivää. Vuonna 2003 noin 95 prosenttia kaikista puunkaadoista tehtiin monitoimikoneilla. Metsureiden toimenkuva on kasvanut monella tavalla puunkaadosta metsähoitotehtäviin ja suunnittelutehtäviin. (Metsähallitus 2015.)

2000-luvun alkupuolella kaikki metsät yhdistettiin PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes)-metsäsertifiointiin piiriin. Eli ympäristön toiminnan seuranta on lisätty ja kehitetty eteenpäin. (Metsähallitus 2015.)

Euron heikentyminen näkyy moni eri sektoreilla, mutta metsäteollisuus on vientialoista se, joka odottaa hyötyvänsä siitä. Metsäteollisuuden tavoite on kaksinkertaistaa metsien tuotteiden ja palveluiden arvo tulevan parinkymmenen vuoden aikana. Tavoite on, että puolet kaikesta arvosta on uusia tuotteita ja palveluita. (OP-Pohjola 2015. 20 - 22.)

Metsäteollisuuden rakennemuutos vaikutti monen kaupungin elinvoimaan negatiivisella, mutta nyt tämä vaikuttaa olevan takanapäin. Tulevaisuudessa juuri nämä kaupungit, jotka kärsivät muutoksista; tulevat olemaan niitä, joilla on parhaat edellytykset kasvuun. (OP-Pohjola 2015. 20 - 22.)

Uusimmat tiedot metsäteollisuudesta kertovat hienoja asioita metsänomistajien kannalta. Puun kysyntä tulee nousemaan jopa 10 miljoonaa kuutiota vuodessa ja nykyisin metsää saa hyödyntää vapaammin, kun talouden sääntely on löyhenetty. Tämä tuo joustavuutta ja antaa metsienomistajille hyvät mahdollisuudet huolehtia metsiensä kunnosta. (OP-Pohjola 2015. 26.)

3 KANNATTAVA LIIKETOIMINTA

Yritys, joka harjoittaa liiketoimintaa, pyrkii johdonmukaisesti tuottamaan voittoa: kannattamaan. Kannattavuus on tuottojen ja kustannusten välinen erotus. Hyvä kannattavuus on, että yritys saa voittoa vielä kustannustenkin jälkeen. (Tomperi 2010, 8.)

Kannattavuutta voidaan mitata parilla eri tavalla. Euromääräisesti kannattavuuden ilmoittaa absoluuttinen kannattavuus. Tuotoista otetaan kulut pois, niin saadaan tulokseksi voitto tai tappio, eli absoluuttinen kannattavuus. Prosenttimääräisesti voiton kertoo suhteellinen kannattavuus. Suhteellisen kannattavuuden avulla yhden yrityksen eri vuosina tehdyt laskelmien vertailu on helpompaa. (Kinnunen ym. 2000, 246.)

3.1 Kannattavuuden määrittäminen

Kannattavuuden määritelmällä tarkoitetaan kykyä tuottaa tuloja eri ajanjaksojen aikana. Yritysten tulosta mitataan tuottojen ja kustannusten erotuksella. Positiivinen tulos tarkoittaa voittoa ja negatiivinen tappiota. Yrityksien tarkoitus on tuottaa niin paljon, että sillä pystytään kustantamaan kaikki kulut ja tämän jälkeen jäisi vielä tarpeeksi paljon voittoa. Tietysti tulee huomioida kuinka paljon yrityksen tulokseen on panostettu. Kannattavuuden lähtökohtana sijoitettua pääomaa tulee tuottaa enemmän kuin pääoman käyttö maksaa. Kannattavuuden hallitseminen edellyttää sitä, että ymmärtää täysin liiketoimintaa. (Alhola & Lauslahti 2006, 50 - 51.)

3.2 Kustannukset

Liiketoiminnan kannattavuuden kannalta kustannukset ovat tärkeässä osassa. Kustannuksia tulee tuotantotekijöiden käytöstä ja kulutuksesta. Ilman käyttöä ja kulutusta ei saada aikaan mitään. (Alhola & Lauslahti 2006, 53 - 54.)

Maataloudessa tuotannontekijät ovat tilan käytössä tarvittavia voimavaroja. Ne jakautuvat pääasiassa luontoon, pääomaan ja työhön. Luonto tarkoittaa tässä tapauksessa peltoja ja metsiä, jotka luovat perustan maatilataloudelle. Pääoman merkitys tuotannontekijänä korostuu nykyaikana, koska teknologia on kehittynyt eteenpäin. Pääoman avulla maatilalle voidaan hankkia esim. traktoreita, tietokoneita ja muita tarpeellisia työkoneita. (Haapanen, Heikura & Leino 2004, 99 - 100.)

3.3 Tuotot

Yritystoiminnan kannattavuuden kannalta tuotot ovat yrityksen perustekijöitä. Tarkoituksena on myydä tavaroita ja palveluita, jotka vastaavat asiakkaiden käyttötarpeita. Tuotto on myynnistä saatua tuloa, joiden muodostumiseen vaikuttavat myyntimäärät ja tuotteiden hinnat. (Alhola & Lauslahti 2006, 52.)

Maatilan tehtävänä on ollut jo aikojen alusta lähtien tuottaa raaka-aineita elintarviketeollisuuteen. Se onkin ainoa tapa maataloudessa tuottaa voittoa. (Haapanen, Heikura & Leino 2004, 95.)

4 KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Maatilan kehittämissuunnitelma on tarkoitettu tuotannonmuutosta ja/tai laajenusta tarvitsevalle yritykselle. Ensin tulee analysoida maatilan nykyinen tilanne. Sen jälkeen on mietittävä, minkälaisia vaihtoehtoja on kehittää tilaa kannattavuuden näkökulmasta. Eri tuotantovaihtoehtoista tehdään tarvittavat tuotto- ja kustannuslaskelmat, jotta tiedetään, mikä vaihtoehto on sopivin. (Pro Agria 2015.)

Kehittämissuunnitelmaa ei pidä toteuttaa heti. Päätöstä siitä, minkä tuloksen valitsee; ei tarvitse tehdä automaattisesti. Se antaa mahdollisuuden miettiä uutta vaihtoehtoa. (Pro Agria 2015.)

4.1 Taloussuunnittelu

1970-luvulta lähtien maatalouden kokonaistaloudellisessa suunnittelussa on käytetty katetuottomenetelmää. Menetelmä on kehitetty ottamaan huomioon taloudelliset riippuvuussuhteet ja maatilatalouden yritystoiminnan monimuotoisuus. Lähtökohtia tuotannosuunnittelussa ovat kustannusten vaikutustavan ymmärtäminen, hintojen selvittäminen, tuotteiden myynnin ja tuotantotekijöiden saataavuus; rahoitus ja maksuvalmius. (Ryhänen, Rynänen & Seppälä 1996, 8 - 9.)

Jokainen maatalousyrittäjä laittaa tavoitteekseen suuren voiton ja pienet kustannukset. Käytännössä maatalouden harjoittamisessa on useita rajoittavia tekijöitä ja resurssit ovat tiukassa. (Ryhänen, Rynänen & Seppälä 1996, 8 - 9.)

4.2 Katetuottolaskenta

Tuotannosuunnittelussa käytetään hyväksi kustannusten jakamista kiinteisiin ja muuttuviin. Kiinteitä kustannuksia ei tarvitse ottaa huomioon tuotannosuunnittelussa. Näitä kustannuksia on jo paljon ennalta olemassa tiloilla, joilla toiminta on jatkuvaa, joten kiinteitä tuotantovälineitä on pyrittävä käyttämään tuottoisasti. Kiinteitä tuotantovälineitä ovat muun muassa rakennukset, koneet, kalusto ja maa. (Ryyänen & Pölkki 1982, 122 - 123.)

Kun muuttuvat kustannukset vähennetään saadusta kokonaistuotosta; saadaan ylijäämä, jota kutsutaan katetuotoksi (Taulukko1). Katetuotto jää kiinteiden kustannusten katteeksi. Kiinteiden kustannusten ollessa samanlaisia katetuotto kasvaa, kun taas tuotannosta tulee edullisempaa. Katetuottolaskennalla tehdyt eri paikkojen katetuotot eivät ole vertailukelpoisia muiden kanssa. Jos sijoitukset tarvittavaan maatalouskoneistukseen ovat pienet niin katetuotto saattaa antaa hyvän tuoton. Katetuotto lasketaan työtuntia, peltohehtaaria tai lehmää kohti. (Ryyänen & Pölkki 1982, 123, 144.)

Taulukko1. Katetuoton laskukaava

Tuotot

- muuttuvat kustannukset

= Katetuotto

- kiinteät kustannukset

= Tulos

(Alhola & Lauslahti 2006, 66.)

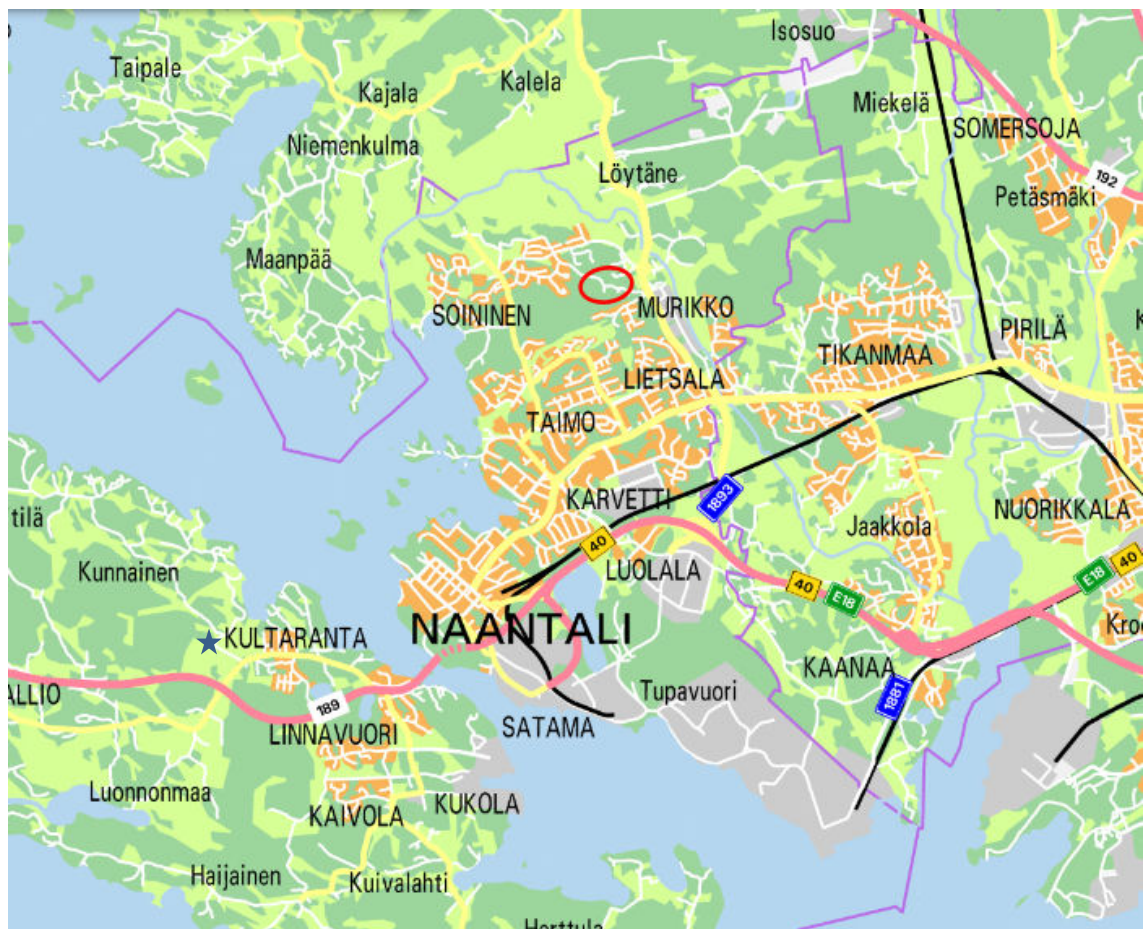
Tuotannon halpenemista tarkasteltaessa tarvitaan monia eri mittareita. Arvosteluperiaatteeksi ei riitä maatilalta saatu iso katetuotto, koska tuotanto vaatii paljon työtä. Tuotannon edullisuutta kuvaa hyvin katetuotto työtuntia kohden. Jos katetuotto jää pieneksi verrattuna muusta ammatista saatavaan tuloon, on tuotannon

lopettamista harkittava vakavasti. Jos pitkällä aikavälillä ei tapahdu suuria muutoksia kiinteissä tuotantokoneissa niin näin on tehtävä. Hyväksikäyttö paranee ainoastaan tilaa laajentamalla tai tuotantosuuntaa tehostamalla. (Ryynänen & Pölkki 1982, 123 - 124.)

5 VANHA SAKSILA

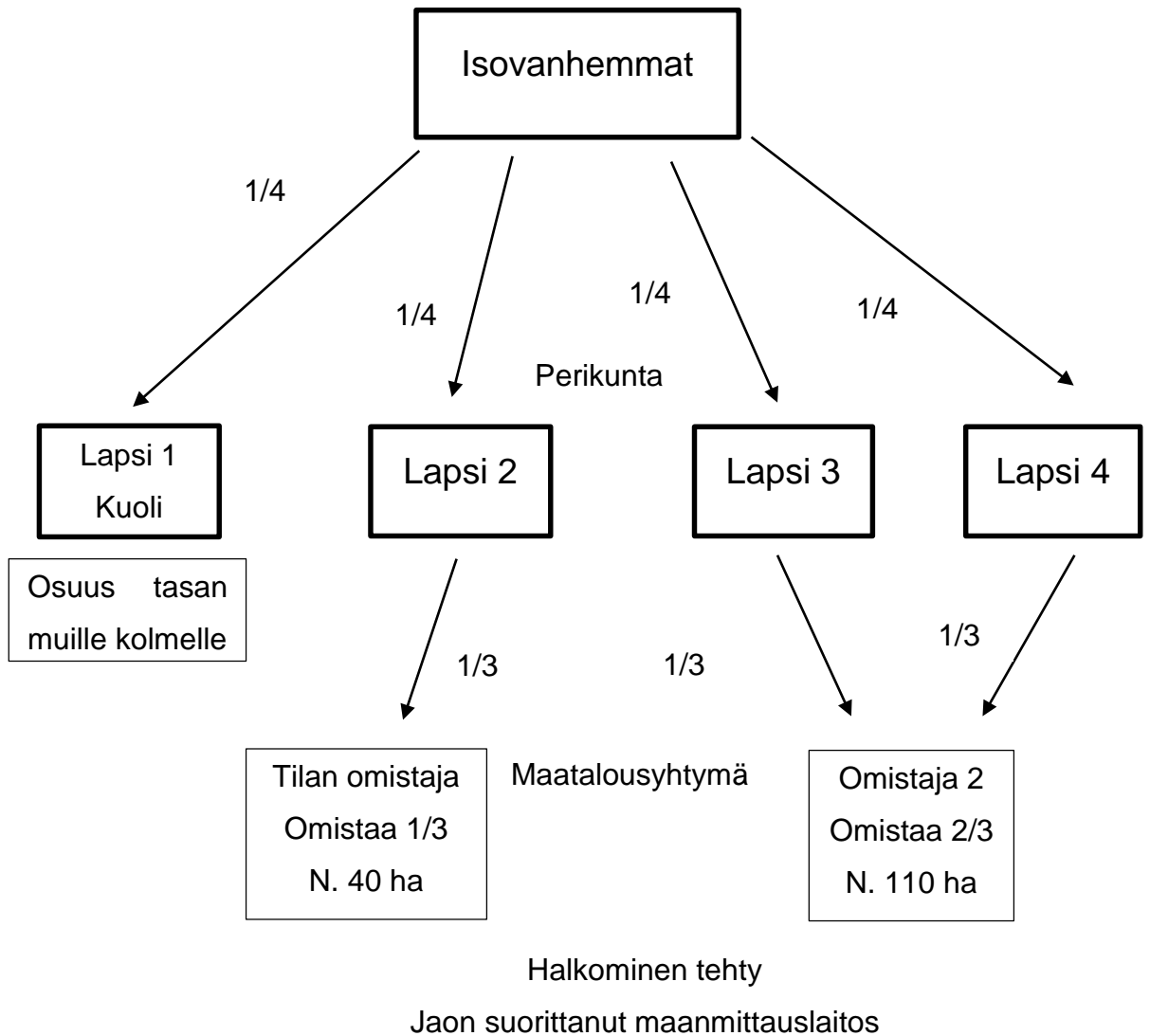
5.1 Vanha Saksila -tilan sijainti ja historia

Vanha Saksila (Kuva1) sijaitsee Varsinais-Suomessa; Naantalin kaupungin osassa nimeltä Luonnonmaa, paikassa Saksilan kylä. Matkaa Naantalin kaupunkiin on noin 3 kilometriä. Tila sijaitsee A-tukialueella.

Kuva 1. Iso kartta Vanha Saksilan sijainnista. Tila on merkitty tähdellä. (Naantalin kaupunki)

Vanha Saksila -tila on ollut suvun omistuksessa vuodesta 1934 lähtien. Silloin nykyisen omistajan, eli Anna-Maija Kyrön, isovanhemmat (Mikkolat) ostivat tilan itselleen (Kuva2). Silloin tilan nimi oli Saksila. Alkuperäisellä tilalla oli viljeltyä maata 52 hehtaaria, metsää 87 hehtaaria ja osuus yhteiseen kalaveteen. Kokonaispinta-ala oli 139 hehtaaria.

Kuva 2. Tilan omistusoikeus ennen ja nykyään

Nykyinen tilan omistajan tila Vanha Saksila (Kuva3) on kokonaispinta-alaltaan 38 hehtaaria, josta pellon osuus on 16,4 hehtaaria ja metsän loput. Metsät ovat havumetsää. Lisäksi tilaan kuuluu pieni rantakaistale, johon voi sitten halutessaan rakentaa vaikka pienen rantasaunan, laiturin veneelle tai ihan vain uimakäyttöön.

Kuva 3. Nykyinen Vanha Saksila -tila alueena kartalla. (Fonecta)

Vanhan Saksilan päärakennus (Kuva 4) on rakennettu 1800-luvun lopulla. Tilan muita olevia rakennuksia on vuonna 1865 rakennettu navetta, luhtirakennus ja saunarakennus.

Kuva 4. Vanha Saksila talvella 2014

Tilan pihapiiri(Kuva 5), jossa kaikki rakennukset sijaitsevat on suojeltua aluetta, eli mitään ei saa purkaa ilman lupaa. Vuonna 2014 tilan rakennukset korjattiin paitsi saunarakennus. Päärakennukseen vedettiin vesijohdot ja viemäröinti.

Kuva 5. Tilan pihapiiri

Vanha Saksilan talouskeskus/pihapiiri (Kuva 6) sijoittuu maisemallisesti poikkeuksellisen hyvälle paikalle: ympärillä avautuvat laajat peltoaukeat, joille ei ole odotettavissa rakentamista. Rakennuspaikkaan liittyy myös sellaisia kulttuurihistoriallisia ja perinnearvoja. Liikenneyhteydet Naantaliin ja edelleen Turkuun ovat hyvät. Tie Naantaliin/Turkuun kulkee noin 300 metrin päässä tilan päärakennuksesta. Vanhan Saksilan talouskeskus/pihapiiri on luonteeltaan uniikki paikka.

Kuva 6. Vanha Saksilan talouskeskus/pihapiiri

Kahden ensimmäisen sukupolven aikana on viljellyn maan lisäksi tilalla ollut karjaa, lehmiä. Toisen sukupolven aikana tilan kannattavuus on ollut hyvä, eli tehdystä työstä on saanut kohtalaisen hyvää palkkaa. Tietysti kannattavuuden parantumiseen on vaikuttanut töiden koneellistuminen, jolloin työn tuottavuus on parantunut selvästi, ja ulkopuolista työvoimaa ei enää tarvittu enää niin paljon kuin aiemmin, ensimmäisen sukupolven aikana.

5.2 Tilan nykytilanne ja tuotto

Vanha Saksila -tilalla on maata kaiken kaikkiaan 38 hehtaaria, joista peltoa on 16,4 hehtaaria ja loput on metsää. Tilan peltomaat ovat tällä hetkellä vuokralla toiselle maanviljelijäyrittäjälle, joka viljelee tätä kyseistä maata. Tämä siitä johtuen, että nykyinen omistaja ei asu pääsääntöisesti tilalla. Näin ollen ainoa rahallinen tuotto tulee vuokrattavista pelloista. Pellon vuokrahinta hehtaarilta on 400 euroa.

Tilan metsät eivät tuota vielä seuraavaan 20 vuoteen, sillä tilan metsissä on suoritettu hakkuut viimeisen 5 vuoden aikana, eli tällä hetkellä metsissä kasvaa taimikot. Sitten kun taimikko on kasvanut 50 senttimetrin pituiseksi, niin jäljelle jääneet täysikasvuiset voi kaataa, eli noin viiden päästä voi tulla vähän tuottoa metsistä. Ellei sitten halua tutkia mahdollisuutta tontittaa osaa metsäalueesta. Osa metsäalueista on yleiskaavassa kaavoitettu tonttimaaksi. Siinä on yksi suurista mahdollisuuksista tulevaisuudessa.

Tilalla on kustannuksia ainoastaan talouskeskuksessa/pihapiirissä olevan päärakennuksen verran. Kustannuksia ovat siis sähkö, vesi, vakuutukset, kiinteistövero ja tiemaksu.

5.3 Rakennukset ja koneet

Tilalle on tehty viimeisen parin vuoden aikana suuria investointeja rakennusten kestävyuden parantamiseksi. Maatila on silti velaton, koska maatilan omistaja pystyi kustantamaan rakennusten korjauksen perintörahoilla ja omilla tuloillaan. Navetan katto korjattiin ja tuettiin kuntoon viime kesänä. Nyt se ei ole enää romahtamisvaarassa vaan tulee kestävämmän varmasti seuraavat 20 - 30 vuotta. Lisäksi navetan (Kuva 7) ulkosivut pistettiin uusiksi, jotta pihapiirin maisema pysyisi hyvänä. Luhtirakennuksen katto on myöskin laitettu kuntoon.

Kuva 7. Navetta

Tilan viljelykoneita ei ole viime aikoina uusittu johtuen niiden vähäisestä käytöstä. Tilan omistukseen kuuluu traktori, puun pilkkomiskone ja monia yhteisiä koneita naapurin kanssa. Yhteiset koneet lisäävät koneiden käyttöastetta ja parantavat tilojen kannattavuutta, ja jos jotain konetta ei ole niin aina on halvempaa vuokrata kuin ostaa. Maatalousalalla nimittäin useasti vuokrataan koneita riippuen käyttö-tarkoituksesta ja tarpeesta. Esimerkiksi niittokoneen vuokrahinta on 19 euroa/ensimmäinen hehtaari ja 2.hehtaarista eteenpäin 9 euroa/hehtaari, eli 16,4 hehtaarisen maatilan niittäminen esim. heinästä vuokratulla niittokoneella maksaa kokonaisuudessaan hieman alle 160 euroa. (Saksalan pienviljelijäyhdistys 2015.)

5.4 SWOT-analyysi

SWOT-analyysissa listataan vahvuuksia ja heikkouksia, joilla tarkoitetaan nykyhetken kohdistuvia faktoja. Lisäksi analyysissa tutkitaan mahdollisuuksia ja uusia, jotka ovat tulevaisuuden näkökulmia ja ulkoisia asioita. SWOT-analyysia tutkitaan useimmin nelikenttäisenä taulukkona, mutta tarvittaessa sitä voidaan tutkia kahdeksankenttäisenäkin, analysoida kuinka kääntää heikkoudet ja uhat vahvuuksiksi ja mahdollisuuksiksi. (Karlöf 2004, 50 - 51.)

Seuraavaksi analysoidaan Vanha Saksila -tilaa SWOT-analyysimenetelmällä. Tutkin siis analyysin avulla tilan vahvuudet ja heikkoudet. Lisäksi käyn läpi mahdollisuuksia ja uhkia. SWOT-analyysi on tehty yhteistyössä tilan omistajan kanssa (Taulukko 2).

Taulukko 2. SWOT-analyysi Vanha Saksila -tilasta

<p><u>Vahvuudet</u> Viljelysmaiden sijainti Hyvä Kunto Metsätalous Jatkuvuus</p>	<p><u>Heikkoudet</u> Terveys Työkyky Pihapiirin keskeneräisyys</p>
<p><u>Mahdollisuudet</u> Kilpailukykyisyys Metsätalous Laajentamismahdollisuus</p>	<p><u>Uhat</u> Maataloustukien muutokset Ilmaston muutos Sairastuminen Taudit</p>

5.4.1 Vahvuudet

Vanha Saksila -tilan vahvuuksia ovat päärakennuksen lähellä sijaitsevat pellot, metsäalueiden monipuolisuus ja pihapiirin kaunis maisema. Lisäksi maatila on velaton, mikä on tulevaisuuden kannalta helpottava asia.

Lähellä olevien peltojen hyvä puoli on se, että tehokkuus säilyy, jos omistaja päättäisi jossain vaiheessa alkaa itse viljelemään tilaa. Hienoa on myös metsäalueiden hyvä kunto ja tieto siitä, että jossain vaiheessa metsä tulee tuottamaan tuloja maatilalle.

5.4.2 Heikkoudet

Vanha Saksila -tilalla ei suuria heikkouksia ole enää, kun rakennukset ovat saatu kuntoon. Yksi heikkous mielestäni tällä hetkellä on pihapiirin keskeneräisyys.

Tällä tarkoitan pihan nurmikkoaluetta, jota ei ole vielä korjattu täysin viime kesän remontin jälkeen.

5.4.3 Mahdollisuudet

Mahdollisuuksia on monia, sillä esim. tilan sijainti takaa sen, että tila tulee pysymään kilpailukykyisenä muihin lähellä oleviin tiloihin nähden. Pidän mahdollisuutena myöskin sitä, että tarpeen tullen tilaa voi jopa laajentaa muuttamalla metsäalueita viljelysmaaksi.

Metsämaat on mahdollista saada tonttimaaksi, koska osa metsistä on asemakaavassa. Lisäksi tilalla oleva rantakaistale antaa mahdollisuuden laajentaa tilan elämää merenrantaan. Merellä on kuitenkin omat hyvät puolensa, kuten esim. kalastus ja virkistystoiminta.

5.4.4 Uhkat

Vanha Saksila -tilan kuten niin monen muunkin suomalaisen tilan suurimpana mahdollisena uhkana ovat maataloustukien muutokset. EU-tuet tulevat varmasti laskemaan, kun uusia jäsenmaita tulee lisää. Jakajia on siis enemmän.

Mahdollista on myöskin tuotannon kallistuminen ja sadosta maksetaan yhä vähemmän alkutuottajalle eli maanviljelijälle. Tietenkin yhtenä vaihtoehtona on omistajan/maanviljelijän sairastuminen ja kaikki taudit, joiden vuoksi ammattia ei pysty harjoittamaan.

5.4.5 Johtopäätös SWOT-analyysistä

Tilan vahvuudet ovat hyvin tiedossa eli sijainti, peltojen lähellä oleminen ja tietenkin se, että tila on velaton. Tämä antaa mahdollisuuksia tehdä jotain uutta tarpeen mukaan. Tilaa voi esim. laajentaa. Tilan virkistyskäyttöä voi lisätä esim. ranta-alue. Kaikki on mahdollista, kun vain rahoitus löytyy.

Negatiivisia puolia eli heikkouksia ja uhkia ei ole paljon. Uhkat ovat selvästi merkittävimpiä, vaikka niitä vähän onkin. Uhkat vaikuttavat maatalan viljelyksiin ja siihen, kuinka viljelmiä voi hyödyntää tulevaisuudessa. Voi tietenkin olla niinkin, ettei muutoksia tapahdu pitkään aikaan. Tämä kaikki ei ole omissa käsissä. EU:ssa tapahtuvat muutokset ratkaisevat uhkien laadun.

6 TILAN KEHITTÄMISSUUNITELMA

Vanha Saksila -tilan kehittämisen tavoitteena on pitää tilan kannattavuus vähintään yhtä hyvänä kuin se on nykyään. Tavoite on antaa tilan omistajalle uusia vaihtoehtoja, mitä maatilalla voi tehdä tulevaisuudessa. Tällä hetkellä tilan omistaja on työelämässä toisella alalla, mikä tietenkin rajaa mahdollisuuksia harjoittaa maatilalla pitoa. Seuraavaksi esittelen kolme vaihtoehtoa, jotka maatilalla voi toteuttaa. Työn tulokset ovat aika raakoja versioita, sillä omistajan kanssa keskusteluissa totesimme, että tärkeintä on saada tietää vaihtoehdot edes suurin piirtein. Vaihtoehtojen hinnoista/laskuista ei ole laskettu verojen osuutta pois, sillä veroprosentit ovat jokaisella erilaiset.

6.1 Nykytilanne - vaihtoehto

Tilan peltoalueet on vuokrattu toiselle maanviljelijälle, joka viljelee alueita niin kuin itse haluaa. Tilan peltojen vuokrahinta on 400 euroa hehtaarilta. Näin ollen rahallinen tuotto tulee ainoastaan tuosta vuokratulosta. Peltojen kokonaispinta-ala on 16,4 hehtaaria. Joten kokonaistuotto peltoalueelta on $400 \text{ euroa} \times 16,4 = 6560 \text{ euroa}$.

Tämä vaihtoehto takaa tietenkin sen, että omia viljelykustannuksia ei ole, sillä peltojen vuokraaja käyttää omia laitteitaan ja tuotteitaan. Kustannukset tulevat ainoastaan tilankäyttökustannuksista, eli yksinkertaisesti päärakennuksen ja sen pihapiirin kustannuksista. Tämän vaihtoehdon kustannuksia ovat siis sähkö, vesi, vakuutukset, kiinteistömaksut ja tiemaksu. Vanha Saksila -tilan omistajan laskelmien mukaan nämä kustannukset ovat noin 4000 euron luokkaa yhden vuoden aikana. Omistaja ei halunnut, että kerron opinnäytetyössäni tarkkoja kustannusarvoja jokaisesta erikseen, vaan voin kertoa kokonaiskustannukset.

Vaihtoehto 1:n kokonaistuotto kattaa siis tilan kaikki kustannukset vuoden aikana, mikä on tällä hetkellä riittävä maatalon omistajalle. Tämä vaihtoehto ei vaadi omistajalta lainkaan omaa työpanosta. Voittoa jää 2560 euroa (saaduista summista ei ole laskettu veroja pois).

6.2 Heinänviljely-vaihtoehto

Ensimmäisenä uutena vaihtoehtona on alkaa itse maanviljelijäksi ja EU-tuen hakijaksi. Tämä vaatii kuitenkin vähintään kaksivuotisen maatalouskoulutuksen, ennen kuin voi hakea ja saada EU-tukea. Joka tapauksessa vaihtoehdossa 2 haetaan EU-tuki, jonka arvo on A-tukialueella yhteensä 650 euroa hehtaarilta. Tilan peltopinta-ala on 16,4 hehtaaria. EU-tuen 650 euroon sisältyvät myös luonnonhaittakorvaus ja ympäristötuki, eli vaihtoehdon 2; tuotot ovat 650 euroa x 16,4ha = 10 660 euroa.

Vaihtoehdossa viljellään ainoastaan heinää. Heinä tulee niittää niittokoneella, joka toinen vuosi. Niittokoneen kustannukset ovat 160 euroa koko peltoalueen niittämistä/joka toinen vuosi. Niitettyä heinää ei kerätä vaan se jätetään maatumaan siihen, mistä se on leikattu. Lisäksi kustannuksia on samat vaihtoehdon 1 päärakennuksen ja sen pihapiirin kustannukset (sähkö, vesi, vakuutukset, kiinteistömaksut ja tiemaksut), eli 4000 euroa vuodessa.

Näin ollen vaihtoehdon 2 voitto ensimmäisenä vuotena on 10 660 euroa – 4000 euroa = 6660 euroa/ensimmäinen vuosi. Toisena vuotena kaikkien kustannusten jälkeen on 10 660 euroa – 4160 euroa = 6500 euroa/toinen vuosi. Tämä vaihtoehto vaatii jonkin verran omaa työpanosta: pitää hakea EU-tukea ja niittää heinää joka toinen vuosi. (Näistä saaduista summista ei ole laskettu veroja pois.)

6.3 Maanviljely - vaihtoehto

Toisena uutena vaihtoehtona on myöskin alkaa maanviljelijäksi (vaatii vähintään kaksivuotisen koulutuksen) ja hakea EU-tukea, kuten vaihtoehdossa 2. EU-tuen on määrä 650 euroa hehtaarilta. Tilan peltojen pinta-ala on 16,4 hehtaaria. Näin ollen tila saa EU-tukea 650 euroa x 16,4 ha = 10 660 euroa.

Vaihtoehdossa viljellään kahta viljalajia seuraavassa suhteessa: mallasohraa 9,5 hehtaaria ja vehnää 6,9 hehtaaria.

Vehnä v.2014		Mallasohra v.2014	
Sato/ha	3500 kg	Sato/ha	3500 kg
ha	6,9	ha	9,5
Yht.	24150 kg	Yht.	33250 kg
Koko sato	24150 kg	Koko sato	33250 kg
Vehnän kilohinta	0,87 €	Mallasohran kilo- hinta	0,70 €
Tuotto yht.	21 010 €	Tuotto yht.	23 275 €
Tuotto yht.	44 285 €		
Kustannukset		Kasvinsuojeluaineet	
Siemenet	260 kg	Kust.	6 970 €
ha	16,4		
Yht.	4264 kg	Vakuutus kust.	4 000 €
Kust. Hinta	5 000 €		
Apulanta kust.	6 560 €	Koneet, polttoai- neet ja huolto	kust. 6 000 €
Kustannukset yht.	28 530 €		
		Voitto	15 755 €

Tästä laskelmasta otetaan pois vielä päärakennuksen ja sen pihapiirin kustannukset, jotka ovat 4000 euroa. Jäljelle jää siis $15755 - 4000 = 11\,755$ euroa. Tämä vaihtoehto vaatii paljon omaa työtä. (Näistä saaduista summista ei ole laskettu veroa pois.)

6.4 Vaihtoehtojen vertailu ja valinta

Vaihtoehtoja vertailtaessa tarkastellaan kaikkien vaihtoehtojen tuottoja ja kustannuksia. Vaihtoehto 1, eli nykyinen tila, vaikuttaa tosi hyvältä nyt kun olen saanut muutkin vaihtoehdot tehdyksi. Vaihtoehto 1:n etu mielestäni on, että maatila tulee toimeen, eli pystyy kustantamaan itsensä vuokratuloilla saadulla rahoituksella. Lisäksi tämä ei vaadi itseltä yhtään mitään viljelyjen suhteen, kun peltojen vuokraaja huolehtii niiden kunnosta. Ainoa asia, mikä jää omaksi työksi on päärakennuksen ja sen pihapiirin kunnossapito, eli pääasiassa ruohonleikkaus, puutarhahoito, marjapensaat, omenapuut ja puutyöt.

Vaihtoehto 2:n etu on kustannusten kuittaamisen lisäksi, että rahaa jää jonkin verran muidenkin asioiden investointeihin. Tämä vaihtoehto vaan vaatii tällä hetkellä sitä, että maanviljelyyn, harrastuksena ja työnä, tarvitaan koulutus, jotta saa EU-tukea. Ilman tukea on vaikeaa pysyä leivän syrjässä kiinni. Lisäksi tässä vaihtoehdossa vaaditaan jonkin verran työntekoa. Vaihtoehto 2:sta saatu tuotto on mielestäni vaadittuun työhön verrattuna sangen alhainen, joten en pidä ihmeenä, ettei sitä valita.

Vaihtoehto 3:n hyvänä puolena pidän voiton summaa. Se jos jokin motivoi maanviljelijää tekemään hommiensa. Tämä vaihtoehto tarkoittaa sitä, että työtä pitää tehdä melkoisen paljon, jotta tulosta syntyy. Vaihtoehto vaatii paneutumista maanviljelyyn ja sitä, että tekee tätä päätoimisesti. Viljelyaika Suomessa ei ole ihan koko vuotta, joten talviaikaan olisi sitten syytä tehdä jotain muuta rahanarvoista, jotta viljelijä tulee toimeen koko vuoden. Vaihtoehto 3:n heikkoutena pidän tutkittavan maatilan kokoa. Kannattavuuden kannalta maatila pitäisi kuitenkin olla ainakin kolme kertaa isompi kuin se on nyt, jotta voiton määrä kasvaisi tarpeeksi.

Voitosta nimittäin pitää investoida seuraavaankin vuoteen tulevat raaka-aineet sekä koneiden korjaaminen, ja pitäisihän sitä palkkaakin maanviljelijän saada.

Joten keskusteltuani tilan omistajan kanssa tutkimani vaihtoehtojen kannattavuudesta ja työn määrästä tulimme siihen samaan lopputulokseen, että vaihtoehto 1, eli nykyinen tila, on paras. Tämä siksikin, että tilan omistaja asuu toisella paikkakunnalla ja tekee päätoimisesti toista työtä. Näihin uusiin vaihtoehtoihin ei vain yksinkertaisesti ole tällä hetkellä aikaa. Vaihtoehdot 2 ja 3 eivät silti ole poissuljettuja tulevaisuudessa. Omistajan mukaan on hyvä, että tietää, mitä muita vaihtoehtoja tulevaisuuden suhteen on olemassa, joten kyseinen kehittämissuunnitelma maatilán kannattavuudesta ei ole mennyt hukkaan, vaan sen tuomia vaihtoehtoja harkitaan myöhemmin toteutettavaksi.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tämän tutkimisen tarkoituksena oli tehdä kehittämissuunnitelma Vanha Saksila -tilalle. Samalla tutkin tilan nykytilannetta ja sen kannattavuutta. Tarkoitus oli saada selville tämän hetkinen paras vaihtoehto viljelyille ja ennen kaikkea kannattavin. Vaihtoehtoja valittiin kolme, joista yksi oli nykytilanne ja kaksi uutta mahdollisuutta. Lopulta näistä vaihtoehtoista valittiin paras kehittämissuunnitelma tilan omistajan kannalta.

Tilan omistajan kanssa juteltuani totesimme, että paras vaihtoehto kehittämissuunnaksi on pysyä nykytilanteessa. Tämä siksi, että tilan omistaja tekee päätöksiä töitä toisella paikkakunnalla ja hänellä ei riitä aika uusiin vaihtoehtoihin. Ei ole silti poissuljettua, etteivätkö toiset kehittämissuunnitelmat voisi olla muutaman vuoden päästä mahdollisia. Nyt kuitenkin tilan omistaja päätyi tähän vaihtoehtoon.

Tilalle tehty kehittämissuunnitelma kannattavuuden tutkimiseksi oli silti menestys, sillä se antoi allekirjoittaneelle lisätietoa mahdollisista viljelyvaihtoehtoista tulevaisuuteen. Jonain päivänä allekirjoittanut on yksi kolmesta tilan omistajasta ja silloin viljeleminen voi hyvinkin olla mahdollista.

Tämä tehty tutkimus Vanha Saksila -tilalle on yksi monista mahdollisuuksista, joita tilalla voi myöhemmin toteuttaa. Metsäalueiden hyötykäyttö tulevaisuudessa kiinnostaa myös kovasti; niin metsien hakkuut parinkymmenen vuoden päästä kuin metsäalueiden muuttaminen tonttimaaksi. Mahdollisuus olisi joko myydä maat sellaisenaan, kuin ne nyt ovat, tai tonttipalstoina.

Työstä tuli juuri sellainen, kuin tilan omistajan kanssa keskustelimme etukäteen. Tarkoitus oli saada selville viljelymahdollisuuksia, jos joku tulevaisuudessa viljelemistä harkitsee. Oli myöskin hyvä tutkia muita mahdollisuuksia, joita tilalla voisi tehdä. Tämä kehittämissuunnitelma antaa tilan omistajalle ja hänen jälkeläisilleen näkemyksen siitä, mitä kaikkea tilalla voi tehdä tulevaisuudessa. On silti vaikea

määrittää, tullaanko näitä tutkimiani vaihtoehtoja ikinä käyttämään, mutta kaikkihan on tietenkin mahdollista. Olen silti varma siitä, että kehittämissuunnitelmaa tullaan hyödyntämään kuitenkin jossain muodossa tilan tulevaisuutta ajatellen. Se antoi kuitenkin paljon taustatietoa siitä, mitä muuta maatalous, maanviljely ja metsänhoito ovat nykypäivänä. Nykyään vaaditaan aika paljon tietotaitoa, ennen kuin voi alkaa pitää maatilaa.

LÄHTEET

- Alhola, K. & Lauslahti, S. 2006. Laskentatoimi ja kannattavuuden hallinta. 1.-5. painos. Helsinki: WSOY.
- Fonecta. Naantalin kartta. Viitattu 11.5.2015. <https://www.fonecta.fi/kartat/naantali?lon=21.97662707861713&lat=60.46309515563686&z=16>
- Haapala, P. 2004. Suomen maatalouden historia III. Teoksessa: Markkola, P. (toim.). Suurten muutosten aika. Jälleenrakennuskaudesta EU - Suomeen. Jyväskylä: Suomen Kirjallisuuden Seura. Gummerus.
- Haapanen, M., Heikura, J. & Leino, K. 2004. Maatila liikeyrityksenä. Helsinki: WSOY.
- Karlöf, Bengt. 2004. Strategian rakentaminen - sisältö ja välineet. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Kinnunen, J., Leppiniemi, J., Martikainen, T. & Virtanen, K. 2000. Yrityksen taloushallinnon perusteet. Keuruu. Otava.
- Kuisma, A. & Kallio, J. 2009. Yrittäminen maatilalla. Opetushallitus. Helsinki: Vammala.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2011. Viitattu 6.6.2011. Maatalouden ympäristötuki ja luonnonhaittakorvaus. http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maatalous/tuet/merkitys/ymparistotuki_luonnonhaittakorvaus.html
- Maaseutuvirasto 2015. Hakuopas 2015. Viitattu 24.3.2015. Luonnonhaittakorvaus, ympäristökorvaus ja perustuki. <http://maaseutuvirasto.mobiezone.fi/zine/70/cover>
- Markkola, P. 2004. Suomen maatalouden historia III. Teoksessa: Markkola, P. (toim.). Suurten muutosten aika. Jälleenrakennuskaudesta EU - Suomeen. Jyväskylä: Suomen Kirjallisuuden Seura. Gummerus.
- Metsähallitus 2015. Metsätalouden kehittyminen. Viitattu 12.2.2015. <http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/konserni/metsahallituslyhyesti/historia/metsataloudenkehittyminen/sivut/metsataloudenkehittyminen.aspx>
- Naantalin kaupunki 2015. Tontit ja kiinteistöt. Viitattu 18.12.2013. http://www.naantali.fi/asuminen_ja_rakentaminen/vapaat_tontit/fi_FI/tonttiensijainti/_files/90379082014463036/default_FS/Ote_opas_iso.jpg
- Nevalainen, J., Paloniemi, P. 2015 Tarvitaan kilpailukykyä ja elpymistä. OP-Pohjola 13.1.2015, 20-22.

Pro Agria 2015. Viitattu 1.1.2015

<http://www.proagriaoulu.fi/fi/kehittamissuunnitelma/>

Roiko-Jokela, H. 2004. Suomen maatalouden historia III. Teoksessa: Markkola, P. (toim.). Suurten muutosten aika. Jälleenrakennuskaudesta EU - Suomeen. Jyväskylä: Suomen Kirjallisuuden Seura. Gummerus.

Ryhänen, Matti., Ryynänen, Viljo. & Seppälä, Elina. 1996. Maatilan tuotannon suunnittelu ja kehittäminen. Helsinki: Helsingin yliopiston taloustieteen laitos. Oppikirjoja No. 2.

Ryynänen, Viljo. & Pölkki, Lauri. 1982. Maanviljelystalous. Rauma: Oy Länsi-Suomi.

Saksalan pienviljelijäyhdistys 2013. Viitattu 1.1.2013

<http://koti.mbnet.fi/pvy/KONEVUOKRAT%20.html>

Siiskonen, P 2004. Suomen maatalouden historia III. Teoksessa: Markkola, P. (toim.). Suurten muutosten aika. Jälleenrakennuskaudesta EU - Suomeen. Jyväskylä: Suomen Kirjallisuuden Seura. Gummerus.

Tomperi, S. 2010. Yrityksen taloushallinto 3: Kannattavuus ja kustannuslaskenta. 5. painos. Helsinki. Edita Prima Oy.

Vainio, V., Kainu, M. 2015. Puukaupparahat tuottamaan. OP-Pohjola 13.1.2015, 26.

Vihinen, H 2004. Suomen maatalouden historia III. Teoksessa: Markkola, P. (toim.). Suurten muutosten aika. Jälleenrakennuskaudesta EU - Suomeen. Jyväskylä: Suomen Kirjallisuuden Seura. Gummerus.

Voutilainen, O. Vihinen, H. & Wuori, O. 2009. Maatalous, maaseutu ja tukien kohdentuminen. Jokioinen: MTT.

Tilan peltomaiden vuokraajalle esittämäni haastattelukysymykset

- Kuinka paljon siemeniä kylvetään yhden hehtaarin alueelle?
- Kuinka paljon siemenet maksavat ostaessa niitä?
- Mikä on tämänhetkinen vehnän myyntihinta kilolta?
- Mikä on tämänhetkinen mallasohran myyntihinta kilolta?
- Paljonko menee apulantaa hehtaarin kokoiselle alueelle?
- Paljonko menee kasvinsuojeluaineita hehtaarin kokoiselle alueelle?
- Kuinka paljon vehnää saadaan hehtaarin kokoiselta alueelta sadonkorjuun aikaan?
- Kuinka paljon mallasohraa saadaan hehtaarin kokoiselta alueelta sadonkorjuun aikaan?
- Minkälaisia kustannuksia maanviljelyssä on?